

Atnaujinta informacija apie ekonominę ir pinigų aplinkos raidą

Santrauka

Pasaulio ekonomikos augimas vis dar yra nedidelis ir nevienodas. Nors išsivysčiusių ekonomikos šalių aktyvumas toliau sparčiai didėja, besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių raida apskritai tebėra silpna ir labiau nevienoda. Po labai mažo augimo 2015 m. pirmąjį pusmetį pasaulinė prekyba atsigauja, nors ir lėtai. Bendroji infliacija pasaulyje vis dar yra maža, o pastaruoju metu dar labiau nukritusios naftos ir kitų žaliavų kainos toliau mažins infliacinį spaudimą.

Padidėjęs neapibrėžtumas dėl Kinijos raidos ir vėl sumažėjusios naftos kainos lėmė didelę korekciją pasaulio akcijų rinkose ir atsinaujinusį euro zonos šalių vyriausybės obligacijų pajamingumus mažinantį spaudimą. Truputį padidėjo įmonių ir vyriausybės obligacijų pajamingumo skirtumai. Kartu su padidėjusiu pasauliniu neapibrėžtumu didėjo euro efektyvusis kursas.

Euro zonos ekonomika toliau atsigauja – daugiausia dėl dinamiško privataus vartojimo. Tačiau pastaruoju metu atsigavimą iš dalies lėtina lėčiau didėjantis eksportas. Naujaisi rodikliai atitinka iš esmės nepakitusį ekonomikos augimo tempą 2015 m. ketvirtąjį ketvirtį. ECB taikomos pinigų politikos priemonės, darančios teigiamą poveikį finansinėms sąlygoms, ir anksčiau pasiekta pažanga fiskalinės konsolidacijos bei struktūrinių reformų srityse turėtų vis dar skatinti vidaus paklausą. Be to, dar daugiau kritusios naftos kainos turėtų toliau daryti teigiamą poveikį namų ūkių realiosioms disponuojamosioms pajamoms ir įmonių pelningumo rodikliams, taigi ir asmeniniam vartojimui bei investicijoms. Be to, ir fiskalinė politika euro zonoje tampa šiek tiek laisvesnė, daugiausia dėl pabėgėliams remti taikomų priemonių. Vis dėlto euro zonos ekonomikos atsigavimą tebeslopina menkesnio besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių augimo perspektyva, svyravimai finansų rinkose, būtinybė koreguoti įvairių sektorių balansus ir vangus struktūrinių reformų įgyvendinimo tempas. Euro zonos ekonomikos augimo perspektyva toliau siejama su lėtesnio, negu prognozuojama, augimo rizika, o tai visų pirma susiję su padidėjusiu pasaulio ekonomikos raidos neapibrėžtumu, taip pat su platesnio masto geopolitine rizika.

2015 m. gruodžio mėn. metinė infliacija pagal SVKI euro zonoje buvo 0,2 % (lapkričio mėn. – 0,1 %). Gruodžio mėn. rodiklis buvo mažesnis, negu tikėtasi, o tai daugiausia susiję su vėl smarkiai kritusiomis naftos kainomis ir mažiau kilusiomis maisto bei paslaugų kainomis. Dauguma 2015 m. pirmąjį pusmetį padidėjusių grynosios infliacijos rodiklių toliau iš esmės buvo stabilūs. Importo kainos, išskyrus energiją, vis dar buvo pagrindinis spartesnio kainų kilimo šaltinis, o vidaus kainų spaudimas tebebuvo nedidelis. Remiantis dabartinėmis naftos ateities sandorių kainomis, – šiuo metu jos gerokai mažesnės, nei buvo prieš kelias savaites, – prognozuojama, kad 2016 m. metinė infliacija pagal SVKI bus gerokai mažesnė, nei

prognozuota gruodžio pradžioje. Šiuo metu vertinama, kad ir ateinančiais mėnesiais infliacija bus labai maža arba neigiama. Ji turėtų padidėti tik įsibėgėjus 2016 m. Vėliau infliacijos lygis turėtų toliau didėti dėl mūsų pinigų politikos priemonių ir numatomo ekonomikos atsigavimo, tačiau reikėtų atidžiai stebėti antrinio poveikio riziką.

Pinigų kiekis ir lapkričio mėn. augo sparčiau, tai daugiausia lėmė mažos likvidžiausio turto turėjimo alternatyviosios sąnaudos ir ECB išplėstinės turto pirkimo programos poveikis. Be to, laipsniškai atsigavo skolinimas euro zonos privačiajam sektoriui, kurį palaikė švelnėjantys kredito standartai ir didėjanti paskolų paklausa. Vis dėlto paskolų ne finansų bendrovėms metinis augimas tebėra mažas, nes paskolų įmonėms raida teberodo uždelstą ryšį su verslo ciklu, kredito riziką ir tebevykstantį finansų ir ne finansų sektorių balansų koregavimą.

2016 m. sausio 21 d. posėdyje, remdamasi savo reguliaria ekonomine ir pinigų analize ir atsižvelgdama į tai, kad praėjusį mėnesį buvo koreguotos ECB pinigų politikos priemonės, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų. Manoma, kad jos nesikeis arba bus mažesnės dar gana ilgą laiką. Kalbant apie mūsų nestandartines pinigų politikos priemones, pažymėtina, kad ir toliau turtas yra perkamas sklandžiai, ir tai daro teigiamą poveikį įmonių bei namų ūkių kredito prieinamumui ir kainai. Apskritai, įvertinus 2016 m. pradžioje gautą informaciją, akivaizdžiai matyti, kad pinigų politikos priemonės, taikomos nuo 2014 m. vidurio, veikia. Jos darė teigiamą poveikį realiajai ekonomikai, kreditavimui ir finansavimo sąlygoms, be to, sustiprėjo euro zonos atsparumas pastarojo meto pasauliniams ekonominiams sukrėtimams. Gruodžio pradžioje priimti sprendimai ilgiau vykdyti turto pirkimo programą ir turto už 60 mlrd. eurų per mėnesį pirkti bent iki 2017 m. kovo pabaigos bei sprendimas suėjus terminui reinvestuoti pagrindines vertybinių popierių sumas tol, kol bus reikalinga, buvo visiškai tinkami. Tai padės gerokai padidinti bankų sistemos likvidumą ir sustiprins mūsų ateities gaires dėl palūkanų normų. gerokai padidinti bankų sistemos likvidumą ir sustiprins ateities gaires dėl palūkanų normų.

Vis dėlto, sustiprėjus neužtikrintumui dėl besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių augimo perspektyvos, taip pat dėl finansų ir žaliavų rinkų kintamumo bei geopolitinės rizikos, prasidėjus naujiems metams vėl sustiprėjo rizika, kad augimo perspektyva bus blogesnė, nei prognozuota. Esant tokioms sąlygoms, infliacijos euro zonoje raida taip pat tebėra silpnesnė, nei tikėtasi. Todėl Valdančioji taryba kovo pradžioje turės peržiūrėti ir galbūt persvarstyti pinigų politikos poziciją. Tuo metu jau bus parengtos naujos ekspertų makroekonominės prognozės, apimsiančios ir 2018 m. Iki to laiko bus siekiama parengti visas technines sąlygas, kad prireikus būtų galima pritaikyti bet kurią iš turimų politikos priemonių.